

Í ÁR eru hundrað ár síðan borgarastyrjöldinni í Bandaríkjunum lauk. Sá ófriður hefur oft verið nefndur þrælastriðið, af því að meginágreiningsefnið, sem barizt var um, var, hvort leyfa skyldi þrælahald í landinu eða ekki. Úr slit ófriðarins urðu, eins og allir vita, þau, að þrælahald var afnumið um öll Bandaríkin, en enn þann dag í dag skortir þar mikið á, að blökkumenn njóti fulls jafnréttis við hvíta menn alls staðar í landinu. Kynþáttamálin eru eitt-hvert örðugasta vandamál í Bandaríkjunum núna, og við heyrum oft skýrt frá því í fréttum, að komið hafi til átaka, þegar blökkumenn hafi gengið fyrir fjöldafundum eða kröfugöngum til styrktar málstað sínum.

Þegar hermenn Norðurríkjanna héldu til bardaga við Suðurríkjamenn á sínum tíma, sungu þeir gjarnan söng, sem þá var nýlegur, og sá söngur er sunginn enn þann dag í dag á mótmælafundum blökkumanna og í kröfugöngum þeirra fyrir fullu jafnrétti. Það er söngurinn um John Brown, — söngurinn um manninn, sem barðist göfugri baráttu fyrir réttlátu máli og varð að gjalda fyrir með lífi sínu, — „en andi hans lifir æ,” eins og þýða mátti þær frægu ljóðlínur „But his soul goes marching on.” Sú mynd af John Brown, sem kemur fram í þessum söng og öðrum sögnum af honum, hefur í hundrað ár yljað mörgum baráttumanninum fyrir jafnrétti hvíttra og svartra; þeir eru ótaldir, sem hafa dáð þennan mann og viljað líkja eftir honum. En þá vaknar spurningin: á þessi rómantíska mynd af John Brown nokkuð skylt við veruleikann?

Lyon lávarður, sendiherra Breta í Washington, skrifaði í skýrslu til stjórnar sinnar, 25. október 1859: „Almenningur er ákaflega æstur út af heimskulegum atburðum, sem áttu sér stað í bæ með nafninu Harpers Ferry, en

Þjóð-